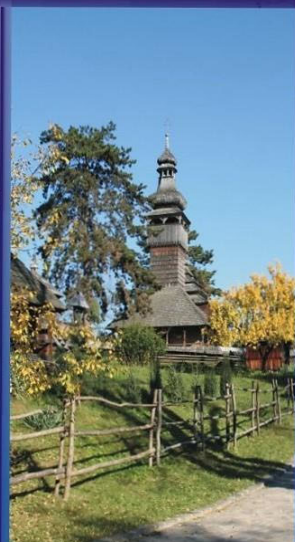

HA TE 2

IF YOU 2

DEMOKRÁCIA
EGYÜTTMŰKÖDÉS
PÁLYÁZAT

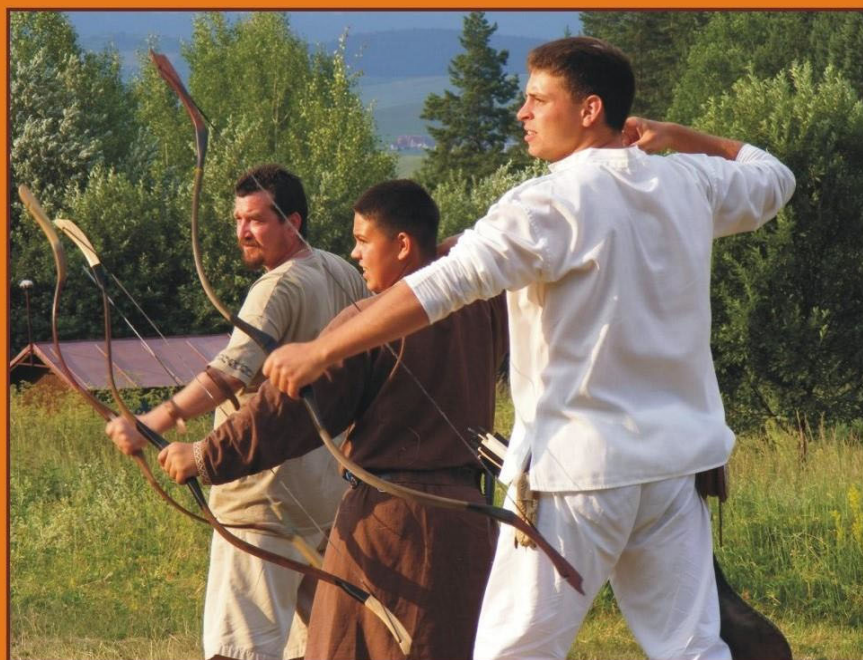
Ha te...

*... változást szeretnél elérni a környezetekben és:
van néhány ügy, ami fontosabb számodra, mint hogy tétlen maradj,
van néhány hozzád hasonlóan gondolkodó barátod, ismerősöd,
úgy érzed többre vagy képes, nagyobb felelősséget is elbírsz,
épp ahhoz vársz segítséget, hogy miként juttathatod több lehetőséghez
magad és a közösséged, akkor ez a kiadvány neked szól!*

Ha mi...

... ügyesek vagyunk, a kiadvány tartalmával tudunk segíteni, abban hogy:

- részt vehess közösséged, környezeted építésében,
- átlásd a demokrácia működését,
- megismerkedj a civil szervezetek társadalmi szerepével,
- hatékony képviselőt biztosíts érdekeidnek,
- megfelelő partnereket találj céljaid, ötleteid megvalósításához,
- hozzáférj az ifjúsági és a civil szektor támogatását célzó pályázatokhoz.

DEMOKRÁCIA

Milyen rendszer a demokrácia?

A bonyolult meghatározásoktól ezúttal eltekintünk, szerintünk elég, ha azt tudjuk, hogy a demokratikus államok két legalapvetőbb ismérve, hogy azokban érvényesülnek az emberi és állampolgári jogok, másrészt az állampolgárok részt vesznek a döntések meghozatalában.

Melyek az emberi jogok?

Az ENSZ 1948-ban fogadta el az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát, amely összefoglalja a minden embert megillető alapvető jogokat. Az emberi jogok minden embert megilletnek. S e jogoknak mindenféle (nemre, fajra, színre, nyelvre, nemzeti, illetve etnikai hovatartozásra, származásra, társadalmi helyzetre, stb. vonatkozó) megkülönböztetés nélkül érvényesülniük kell. Az Egyezmény szerint minden embert megillet:

- az élethez,
- a szabadsághoz,
- az emberi méltósághoz,
- a törvény előtti egyenlőséghez,
- a pártatlan, méltányos és nyilvános törvénykezéshez,
- a szabad mozgáshoz, lakóhelye szabad megválasztásához,
- állampolgársághoz,
- a házassághoz és családalapításhoz,
- a tulajdonhoz,
- a gondolat, vélemény és vallásszabadsághoz,
- vélemény kifejezésének szabadságához,
- gyülekezési és egyesülési szabadsághoz,
- a hazája közügyeinek igazgatásában akár közvetlenül, akár szabadon választott képviselői útján történő részvételéhez,
- a szociális biztonsághoz,
- a munkához,
- a neveléshez, oktatáshoz (melynek kapcsán az elemi oktatás kötelező és a szülők elsőbbségi joga a nevelés megválasztása),
- a pihenéshez és szabadidőhöz,
- a saját maga és családja egészségéhez és jólétéhez, a megfelelő életszínvonal biztosításához (nevezetesen élelemhez, ruházathoz, lakáshoz, orvosi gondozáshoz, szociális szolgáltatásokhoz),
- a közösség kulturális életében való szabad részvételhez,
- az általa alkotott tudományos, irodalmi és művészeti termékkel kapcsolatos erkölcsi és anyagi érdekeinek védelméhez,
- a magánéletének, családi ügyeinek, lakóhelye megválasztásának vagy levelezésének, becsületének vagy jó hírnevének sérthetetlenségéhez fűződő joga,
- illetve, hogy az üldözés elől más országban kapjon menedéket.

Melyek az állampolgári jogok?

A történeti fejlődés során az állampolgári jogoknak 3 generációja alakult ki. Elsőként a politikai, világnézeti, valamint a vagyonhoz, tulajdonhoz kapcsolódó állampolgári jogok alakultak ki. A második generációs állampolgári jogok az élet minőségének feltételeivel függenek össze, ide tartoznak a szociális és kulturális vagy a munkafeltételekhez kapcsolódó jogok.

A harmadik generációs jogok az élet és életminőség egészéhez kötődnek, de elvontabb, magasabb szintű megközelítést adnak. Ilyen jog az egészséges környezethez vagy a békéhez fűződő jog. A legfontosabb állampolgári jogok a következők:

Egyesülési jog

Ez a jog lehetővé teszi, hogy a polgárok érdekeik, céljaik megvalósítása érdekében szervezeteket hozzanak létre. Ezek a társadalmi önszerveződés alapegységei, és az állami szervek kötelesek tudomásul venni a létezésüket.

Gyülekezési jog

Ez a jog azt jelenti, hogy a polgárok álláspontjuk kifejezésére békés gyűlést, felvonulást, menetet tarthatnak.

Szólás- és sajtószabadság

Azt jelenti, hogy a polgárok a közügyekről, állapotokról szabadon elmondhatják a véleményüket. Ennek a leggyakoribb formája a sajtó útján való véleménynyilvánítás, ezért a sajtószabadság kiemelten fontos eleme a demokráciának.

Vallásszabadság

Az Alkotmány elismeri mindenkinek a jogát a lelkiismereti és a vallásszabadságra, valamint arra, hogy a meggyőződését, akár vallásos szertartások formájában vagy egyéb módon, egyénileg vagy közösségben nyilváníthassa.

Személyi szabadságjogok

Az Alkotmány kinyilvánítja, hogy a Magyar Köztársaságban mindenkinek veleszületett joga van az élethez, az emberi méltósághoz, és ettől senkit sem lehet önkényesen megfosztani. Tiltott minden olyan elbánás, amely megalázó, embertelen vagy kegyetlen. A személyes szabadság és a személyi biztonság joga alapvető emberi jog, ezektől senki nem fosztható meg. Az Alkotmányban foglaltak szerint a bíróság mindenkit egyenlőnek tekint, mindenkinek alapvető jogává teszi, hogy az ellene emelt vádakát bíróság bírálja el, hogy a bírósági határozat előtt senki sem tekinthető bűnösnek, és minden gyanúsított személyt megillet a védelem. Alapvető állampolgári jogok még a levéltitok és a magánlak sérthetetlensége. Minden, törvényesen az ország területén tartózkodó személyt megillet a szabad mozgás és a tartózkodási hely megválasztásának joga.

Gazdasági, szociális és kulturális jogok

Mindenkinek joga van a munkához, a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, egyenlő munkáért mindenkit egyenlő bér illet meg. Ezenkívül mindenkinek joga van a pihenéshez, a szabadidőhöz és a fizetett szabadsághoz is. A szociális biztonsághoz való jogot az állam biztosítja, éppúgy, mint a művelődéshez való jogot. Az állampolgároknak joguk van az egészséges környezethez, a legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez.

Állampolgári jog a választójog. Az országgyűlési képviselőket, valamint a helyi önkormányzati képviselőtestület tagjait, továbbá a polgármestert és a fővárosi főpolgármestert a 18. évet betöltött választópolgárok általános és egyenlő választójog alapján, közvetlen és titkos szavazással választják. Két olyan ok van, amely kizárja ezt: az elmebetegség és a bűncselekmény elkövetése miatt közügyektől való eltiltás.

Hogyan veszünk részt a demokrácia működésében?

A demokráciának van egy olyan értelmezése, amely szerint az a döntés által érintetteknek a döntésbe való beleszólási jogát, illetve lehetőségét jelenti. Annak alapján, hogy a döntésekben miképpen vesznek részt az érintettek, a demokrácia kétféle értelmezéséről szoktunk beszélni: a képviseleti (közvetett) és a részvételi (közvetlen) demokráciáról.

Mi a képviseleti (közvetett) demokrácia?

A döntési folyamatokban a döntésre jogosultak vesznek részt. A döntésre jogosultak (pl. a választójoggal rendelkező polgárok) a döntésekben történő részvétel jogát, képviselőiken keresztül, tehát közvetett módon gyakorolják. A döntési joggal rendelkezők képviselőket bíznak meg (választanak), akik megjelenítik érdekeiket, képviselik őket a döntések meghozatala során. E képviselők legitimitásukat az őket megbízóktól (a választóktól) nyerik. Például, amikor parlamenti vagy önkormányzati képviselőket választanak, akkor a döntésre jogosult (választójoggal rendelkező) állampolgárok képviselőket bíznak meg azzal, hogy eljárjanak helyettük a döntések meghozatala során. De ugyanígy működnek az egyesületek, szakszervezetek, pártok és egyéb társadalmi szervezetek is. E szervezetek tagjai a döntésre jogosultak köréből, tehát a szervezet tagjai közül vezetőket választanak, akik képviselik őket és a szervezetet.

Mindenki lehet képviselő?

A képviseleti demokrácia egyik alapvető szabálya, hogy mindenki, aki választó egyben választható is. Ezt az elvet azoknál a rendszereknél, szervezeteknél nem lehet korlátozni, amelyek működése során a demokrácia érvényesülése alapvető követelmény (pl. a Magyar Köztársaság, bármely önkormányzat, bármely civil szervezet, vagy épp bármely diák/hallgatói önkormányzat).

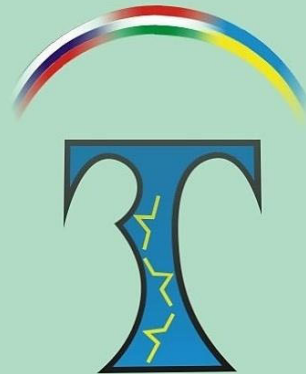
Mi a részvételi (közvetlen) demokrácia?

Azt jelenti, hogy nem csak az arra jogosultak vesznek (vehetnek részt) a döntési folyamatban, hanem minden személy, csoport, közösség, akit a döntés érint. Ez a közvetlen részvétel, a döntésbe történő tényleges beleszólás általában nem alanyi jogosultság, hanem érdekérvényesítő jellegű. Ez annyit jelent, hogy a döntés alakításának lehetőségét el kell érni, esetleg ki kell vívni. Erre egyénileg természetesen kisebb az esély. A modern demokráciákban épp ezért jellemzően a civil szervezetek biztosítják a közvetlen részvétel lehetőségének legtöbb eszközét. De a részvétel hasznos módja lehet minden tudatos állampolgári megmozdulás (pl. panasz, petíció, tüntetés, bojkott, vagy akár egy lakossági felszólalás az önkormányzati bizottság ülésén).

Magyarország képviseleti vagy részvételi demokrácia?

A képviseleti és a részvételi demokrácia nem két külön államberendezkedési forma. Magyarországon és minden demokratikus jogállamban a két metódus együtt biztosítja az állampolgárok jelenlétét a döntési folyamatokban. A Magyar Köztársaság Alkotmánya ezzel kapcsolatban így fogalmaz:

„A Magyar Köztársaságban minden hatalom a népé, amely a népszuverenitást választott képviselői útján, valamint közvetlenül gyakorolja.”

Miként vehetünk részt közvetlenül a döntések meghozatalában?

A közvetlen részvételnek több szintje van. Az első szint a tájékozódás és információszerezés. Egy következő szintet jelent az érdekeink, igényeink megfogalmazása és megjelenítése. A harmadik szint pedig maga a döntéshozatal.

Milyen eszközök segítik az információszerezést és tájékoztatást?

A közvetlen részvétel alapja, hogy az érintettek tájékozódhatnak, információkat szerezhetnek be a döntésekről. Ezt segítik pl. azok a jogszabályok, amelyek előírják a döntés előkészítők, döntéshozók számára a tájékoztatás kötelezettségét. Az információk beszerzése, feldolgozása azonban nem egyszerű feladat. Éppen ezért a civil szervezetek (valamint szakszervezetek, pártok,

stb.) fontos feladata, hogy begyűjtsék, közvetítsék, érthetővé tegyék a döntéshozatalhoz tartozó információkat az érintettek számára. Természetesen minden szervezet saját értékrendje, szakmai szempontjai, lehetőségei alapján rendszerezi és közvetíti az információkat. De talán nem is a miként fontos. E szervezetek az információk begyűjtésével és a kulcskérdések felvetésével jelentősen megkönnyítik a tájékozódni kívánók dolgát.

Miként jeleníthetjük meg a véleményünket?

A részvétel egy második szintjét jelenti a véleményünk, érdekeink megjelenítése. A legalapvetőbb állampolgári jogaink jó része éppen ehhez kapcsolódik. A vélemény, szólás és a sajtószabadság, a gyülekezési, valamint az egyesülési jog nagyon tág teret kínál a közvetlen részvétel gyakorlásának. Alapvető szabály viszont, hogy nem

sérthetjük mások jogait és az alkotmányos rendet. Tehát bármilyen békés eszközt választhatunk arra, hogy véleményünket, érdekeinket megjelenítsük. (pl. demonstrációk, fórumok, gyűlések szervezése; a sajtónak, a képviselőknek küldött levelek; újságcikk, tanulmány írása, megjelentetése; szervezet alapítása).

Mennyire hatékonyak a közvetlen részvétel eszközei?

Az előző válaszban felsorolt eszközök hatékonysága nem feltétlenül biztosított. Számos tényezőtől függ, hogy a döntéshozatal mennyiben sikerül ezekkel befolyásolni. Ám a közvetlen részvétel biztosításának célja az is, hogy kontrollálja a képviseleti rendszert, korrigálja annak hiányosságait. S e cél teljesülése érdekében olyan eszközöket, intézményeket is biztosít a jog, amelyeknél szavatolt, hogy a polgárok véleményét, akaratát figyelembe veszik, sőt kötelező érvényűnek fogadják el a döntéshozók. Ilyenek a közvetlen részvételt szolgáló intézmények:

- az állampolgári jogok országgyűlési biztosa,
- a nemzeti és etnikai jogok országgyűlési biztosa,
- az adatvédelmi biztos,
- a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa,
- az oktatási jogok biztosa,
- a petíciós jog,
- lakossági fórum,
- részvétel a képviselőtestületek ülésein,
- közmeghallgatás,
- a népi kezdeményezés,
- a népszavazás.

A közvetlen részvétel eszközei

Eszköz	Országos szinten rendelkezésre álló eszköz	Helyi szinten rendelkezésre álló eszköz	Egyénileg igénybe vehető eszköz	Szervezeti szinten, vagy több emberrel együtt igénybe vehető eszköz
A szólás-, vélemény- és sajtószabadság eszközei (újságcikk, tanulmány; stb.)	X	X	X	X
A gyülekezési jog által kínált eszközök (tüntetés, demonstráció, stb.)	X	X		X
Az egyesülési jog által kínált eszközök (mozgalom, szervezetalapítás; stb.)	X	X		X
petíciós jog	X	X	X	X
lakossági fórum	X	X	X	X
részvétel a képviselő testület ülésein		X	X	X
közmeghallgatás		X	X	X
az állampolgári jogok országgyűlési biztosa	X		X	X
a nemzeti és etnikai jogok országgyűlési biztosa	X		X	X
az adatvédelmi biztos	X		X	X
a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa	X		X	X
az oktatási jogok biztosa	X		X	X
a népi kezdeményezés	X	X		X
a népszavazás	X	X		X

Mi a társadalmi párbeszéd?

A társadalmi párbeszéd és az érdekegyeztetés fogalmát gyakran egymás szinonimájaként használják. E fogalmak pedig leggyakrabban a munka világában kerülnek elő. A párbeszéd fogalma itt egyszerre foglalja magában a három érintett oldal (munkáltatói, munkavállalói és a kormányzat) részvételét, az egyeztetési, döntésformáló eljárásokat, valamint az „intézményi” kereteket.

A társadalmi párbeszéd kapcsán nem egy állandó, mozdulatlan rendszerre kell gondolni. A rugalmasság természetes, hiszen a valamely területen/vagy témában megindult párbeszéd szereplőit nem a mély és mindent elsöprő szeretet szólítja a valóságos vagy újabban a virtuális tárgyalóasztalhoz, hanem az a felismerés, hogy társadalmat, államot, gazdaságot csak kompromisszumok árán lehet építeni. Ez viszont nem jelenti azt, hogy bármely szereplő önként lemondhatna saját ügyének hathatós képviseletéről.

Miért tanulási folyamat a társadalmi párbeszéd?

Egy ügy, érdek képviseletének minőségét és eredményességét számos tényező befolyásolja. Az érdek, igény, felismerésétől a párbeszéd legmegfelelőbb szervezeti keretének megválasztásáig minden elem építhető, fejleszthető és tanulható. Ebből a szempontból azt a szereplőt tekinthetjük párbeszédképesnek, aki úgy vesz részt, hogy egyszerre kíván alakítója és befogadója lenni a folyamatnak. A párbeszéd folyamata, eredményeitől függetlenül igazolja létjogosultságát, mivel az a célja mindenképp teljesül, hogy a párbeszéd szereplőinek tudása és jártassága gyarapodik a folyamatban.

Mi a civil szervezetek szerepe a társadalmi párbeszédben?

A civil szervezetek eleve valamilyen közösségi igény, szükséglet megjelenítése, kielégítése érdekében jönnek létre. Így amikor bekapcsolódnak a párbeszédbe nem egyéni, személyes érdekeket fogalmazznak meg, hanem egy kisebb-nagyobb

közösség értékeit, elvárásait jelenítik meg. A civil szervezetek részvétele kifejezetten energia- és költségkímélő módszer a párbeszéd-folyamatok lefolytatása során. A civil szervezetek aktivitása mellett a párbeszéd többi résztvevőjének nem kell az egyéni vélemények valóság tartalmán, érvényességén sem gondolkodniuk. A civil szervezetek attól függetlenül, hogy mekkorák és milyen egyéb jellemzőkkel bírnak, mindig összegyűjtött, rendszerezett, közös állásponttá formált igényeket visznek a párbeszéd-folyamatokba. A civil szervezeteket nem választják erre a feladatra, önjelölt módon képviselik tagjaik vagy közösségük, közönségük érdekeit. Legitimitásukat ebből a szempontból a sikerességük, eredményességük adja.

A civil szervezetek egyenlők a párbeszéd folyamatokban?

Hát persze! Legfeljebb vannak náluk egyenlőbbek is! Magyarország mint ahogy Közép- és Kelet-Európa többi országának társadalmi fejlettsége mellett gyakori jelenség, hogy a párbeszéd nem a társadalmi részvétel (participáció) formája, hanem az egyszerű konzultációé. Ez a kormányzati és általában a döntéshozói munka természetesnek mondható törekvése, tehát létezik Európa nyugati felén is (lásd: Fehér Könyv). A legnagyobb különbség abban van, hogy nálunk gyengébb a civil kontroll. Ebben pedig sajnos szerepe van annak, hogy a civil szervezetek egymás közötti párbeszédében is érzékelhető ilyen megközelítés. Végül megemlítjük, - bár mi ezt természetesen nem tapasztaltuk - ismerünk olyat, aki már olvasott arról, hogy valamilyen „érdekegyeztetési” folyamatban csak előzetesen megválogatott szereplők vehettek részt...

Létezik a civil szervezetek közötti párbeszéd?

Vannak olyan pályázati felhívások, amelyek ezt kívánják erősíteni. Vannak olyan ernyőszervezetek, hálózatok, programok, amelyek különböző szinteken a civil szervezetek közötti együttműködést és párbeszédet kívánják biztosítani. Vannak erre vonatkozó európai, ajánlások is. Így induktív logikával arra a következtetésre juthatunk, hogy valószínűleg léteznie kell civil párbeszédnek is.

Mi az a civil párbeszéd?

Többféle megközelítés is lehetséges. Mi ezek közül kettőt mutatunk be. Az első megközelítés tisztán a civil szektor szereplőinek egymás közötti kapcsolatáról szól. Szűkebben a civil szférán belüli érdekegyeztetési, szakmapolitikai és képviseleti folyamatokat jelöli. A párbeszéd a civil szféra belső önszerveződéséhez, működéséhez, finanszírozásához

kapcsolódik. De ezen belül szerveződhet szakmai (ágazati), területi, világnézeti, stb. logika szerint is. Sőt ezek kombinációja is lehetséges (pl. a Nemzeti Civil Alap Tanácsának és Kollégiumainak megválasztásakor az önszerveződés a területi szempontok figyelembe vétele mellett érvényesül).

A másik megközelítés a civilek társadalmi párbeszéd folyamatokban betöltött szerepéből indul ki. E szerint a civil szervezetekkel folytatott párbeszédén keresztül érhető el azon csoportoknak a részvétele, amelyek hivatalos csatornákon pl. a parlamenten, a kormányzaton, önkormányzaton, stb. - keresztül nem tudják érvényesíteni érdekeiket. Ez a megközelítés jelenik meg többek között néhány EU Közösség Program pályázati céljaiban is (pl. Fiatalok Lendületben Program, Európa a Polgárokért Program). E megközelítésben három dimenzió kap hangsúlyt:

- a civil párbeszéd tanulási folyamat,
- a civil párbeszéd a kisebbségek és a "politikailag gyenge" csoportok képviseletének ideális fóruma,
- és különbséget kell tenni a konzultáció és a participáció fogalma között.

Milyen elveket kell még érvényesíteni a civil párbeszédben?

A demokratikus normákat és játékszabályokat minimum be kell tartani a civil párbeszéd során. Ez független attól, hogy éppen mit értünk a párbeszéd fogalma alatt. A legalapvetőbb elvárás a személyi és szabadságjogok tiszteletben tartása, a törvények betűjének és szellemének tisztelete. Morálisan pedig talán azt kellene szem előtt tartani, hogy civil szerveződések csak demokratikus társadalmakban működhetnek. Így amikor civilek pofozgatják a demokráciát, biztosak lehetnek benne, hogy az kis idő múltán nekik fog a legjobban fájni.

Mitől függ az érdekérvényesítő képesség?

Egy ügy, érdekképviseletének minősége, eredményessége több tényezőn múlhat. Szerintünk a következő tényezők a legmeghatározóbbak:

- az érdek, igény, felismerése
- az érdek, igény megfogalmazása
- közösségi (pl. érdekcsoport vagy civil szervezeti) háttér
- az információs ellátottság
- felkészültség
- a „szövetségesek” bevonása
- az ellenfelek, párbeszéd partnerek elérése, bevonása
- az érdekegyeztetés, párbeszéd kereteinek megléte, illetve kialakítása

Milyen szintjei vannak a párbeszédnek, érdekérvényesítésnek?

Kevés olyan terület van, ahol az igényeink teljesülése, érdekeink érvényesülése csupán önmagunkon múlik. Mindenképp rákényszerülünk, hogy más személyekkel, szervezetekkel, intézményekkel, stb. működünk együtt, vagy konfrontálódjunk. Nyilvánvalóan vannak olyan szintek, amelyeken az érdekegyeztető képességünk egyénileg is nagy, még ha a döntéseket igazából több szereplő alakítja is, mint a

családon belül. Ugyanakkor számos olyan minket a legközvetlenebbül érintő helyzet is adódhat, amelyben nem vagyunk „védettek”, pozíciónk nem erősebb, sőt esetleg kifejezetten gyengébb más szereplőknél. Ilyen helyzetek már gyakran fordulnak elő a saját szűkebb és tágabb közösségünkön belül, mint amilyen az iskolai, munkahelyi vagy lakóközösség.

Már egy kisebb létszámú közösségben, mint amilyen egy iskolai osztály vagy lakóközösség találkozunk azzal, hogy eltérő érdekek és értékek mentén csoportok szerveződnek, s e csoportok viszonylatában dőlnek el a kérdések.

Egy csoport létesülhet pillanatnyi és tartós érdekek mentén, anélkül, hogy a tagjai bármilyen más személyes vagy közösségi kapcsolatban lennének egymással. Az e csoportok közötti párbeszéd, érdekérvényesítés folyamata történhet helyi (lokális) szinten, nagyobb területet érintően (megye, régió) vagy országosan. Az országos szint viszont nem is azonos a nemzet szintjével, mivel az ország határain kívül is élnek magyarok, akikkel egy közösséghez tartozunk.

E logikát követve könnyen eljuthatunk az országok és nemzetek közötti párbeszéd, érdekérvényesítés szintjéig.

Milyen érdekérvényesítési szintet jelent az Európai Unió?

Az Európai Unió nagyon érdekes érdekérvényesítési terep. A döntéseket egyszerre, bár nem egyenlő mértékben képesek befolyásolni a nemzetek, országok, valamint az ezeknél kisebb közösségek. Ez abból a kettősségből fakad, hogy az EU valamilyen szinten egységesen kormányzott. Így mint egy „állam” vehet részt a párbeszéd folyamatban, politikai, szakmai, területi életkori, stb. elven

szerveződő csoportokat megszólítva. Ez figyelhető meg az egységes európai politikát, értékeket leginkább megjelenítő Közösségi Programok (pl. a fiatalokat érintő Fiatalok Lendületben Program) tervezése során. Míg pl. az ún. fehér könyvekben a csoportok, közösségek és az EU közös érdekei alakulnak át az EU intézményei és a tagországok felé megfogalmazott ajánlásokká.

Ugyanakkor az EU tagság csekély mértékben korlátozza az országok önállóságát. Így az EU -ban is alapvetően az országok kormányainak feladata, hogy az ország polgárainak érdekeit, megjelenítse és védje.

EGYÜTTMŰKÖDÉS

Miért kell együttműködnie a civil szervezeteknek?

A civil szervezeteket három tényező motiválja az együttműködések építésekor. Az első, hogy önállóan nincs elég anyagi, infrastrukturális vagy emberi erőforrásuk az általuk kitűzött célok megvalósítására. A másik, hogy egyedül nem tudják biztosítani a szervezet belső fejlődéséhez, épüléséhez szükséges feltételeket. A harmadik, hogy komolyabb szakmai, szakmapolitikai és társadalmi szerephez kívánnak jutni.

Kikkel működnek együtt a civil szervezetek?

A fenti motivációk alapján a szervezetek szabadon léphetnek lazább vagy szorosabb kapcsolatba egymással, civil közösségekkel, kormányzati/intézményi szféra vagy épp a gazdasági élet szereplőivel. Nyilván mérlegelni kell az együttműködésben rejlő előnyöket és hátrányokat is. Igazán egyenrangú szerepet például leginkább a civil és a gazdasági szereplőkkel lehet kialakítani, tehát hosszabb távon nem túl szerencsés a szervezet belső fejlődését és működését kizárólag kormányzati/intézményi szereplőkhöz kötni. A civil szervezetekkel kialakított kapcsolatokból viszont gyakran hiányzik az „igazgatási rutin”, ami nehezíti egy hosszabb távú együttműködés fenntartását.

Milyen formái vannak az együttműködésnek?

Az együttműködések besorolhatjuk az idő alapján.

Így léteznek:

- egyszeri alkalmakra szóló eseti,
- rövid távú, általában konkrét célokhoz kötődő,
- valamint hosszú távú, ezen belül folyamatosan gondozott és ismétlődő mindig adott esetekhez kapcsolódó együttműködések.

Más megközelítést tesz lehetővé, ha azt nézzük meg mennyire „intézményesült” az együttműködés. Így az együttműködés lehet:

- informális, szinte csak a személyes kapcsolatokon nyugvó kapcsolat,
- formális, együttműködési/támogatási megállapodással megerősített partneri viszony,
- formális, egy közös gyűjtő/ernyőszervezetben történő részvétel.

Mi jellemző az informális együttműködésekre?

Az informális együttműködések általában konkrét tevékenységekre (információk beszerzésére, akció lebonyolítására, stb.) vonatkoznak, alig befolyásolják az együttműködésben résztvevő szervezetek működését és célját. Az informális együttműködésekben ezért kevésbé hangsúlyos elem a közös tervezés és az értékelés. Az együttműködés zökkenőmentessége a jó személyes kapcsolatokon, esetleg valamilyen tekintély elfogadásán múlik.

Akkor az informális együttműködés rossz?

Nem feltétlenül. Például ahhoz, hogy egy szervezet információs sátrat állítson a falu/város ünnepén, ahhoz nem kell egész évben a település rendezvényeit szerveznie. Rendszerint elég a rendezőkkel megbeszélni a dolgot.

Mit jelent a partnerség?

A partnerség érdekeltségen és felelősségvállaláson alapuló együttműködés. Az EU például a partnerség elvét érvényesíti a tagországoknak vagy a Közösségi Programokból az egyes projekteknek jutó források biztosítása során. Egyszerűen fogalmazva csak arra a célra ad pénzt, amihez a tagország, a pályázó is hozzájárul, és ami a közösségi politikák megvalósítását is szolgálja. A civil szervezetek részvételével megvalósuló partnerségekkel ugyanez a helyzet, legfeljebb a felelősségvállalást nem kizárólag a pénzeszközök biztosításában mérik.

Milyen értékei vannak a partnerségnek?

A partnerség, mint együttműködési forma értékei:

- tisztelet
- bizalom
- összefogás
- egyenrangú viszony
- értékteremtő tevékenység
- a növekedés motorja

Milyen gyakorlati jellemzői vannak a partnerségnek?

A fent felsorolt értékek meghatározzák a partnerségek működését is. Ezeken felül jellemző a partnerségekre, hogy:

- írásos megállapodással, szerződéssel vannak megerősítve,
- célorientáltak,
- az érdekérvényesítés színtereiként is szolgálnak,
- alkalmazkodási képességet igényelnek,
- komplex válaszlehetőséget kínálnak a problémákra,
- a gyors és pontos információszerzést tesznek lehetővé,
- az új feladatok, megrendelések és források megszerzésének lehetőségét kínálják,
- az innovációk, ötletek, új látásmód forrásai,
- visszajelzést biztosítanak a munkánkról, kritikát, bátorítást, sikerélményt adnak.

Mi célt szolgál a partnerség?

Az együttműködés irányulhat politika, stratégia, program, projekt végrehajtására. Ezek eltérő nagyságú célcsoportot, résztvevői kört érintenek, eltérő a szakmai értelemben vett hatókörük is, közös vonásuk viszont, hogy

- pontos helyzet meghatározáson alapulnak,
- célorientáltak; (hosszabb és rövidebb távra vonatkozó törekvéseket is megfogalmaznak),
- konkrét időtartamra szólnak, vagy meghatározzák a felülvizsgálat idejét,
- eredményorientáltak,
- mennyiségi és minőségi mutatókat tartalmaznak,
- folyamatosan és utólagosan is értékeltek.

Milyen szervezeti forma a partnerség?

A partnerség nem jogi személy, nem bejegyzett szervezet. Jogi háttérét a résztvevők által kötött támogatási vagy együttműködési megállapodást, szerződés biztosítja. Ha szükséges ezt egészíti ki a partnerség működését és szervezeti rendjét a szervezeti és működési szabályzat.

Milyen legyen a partnerség szervezeti felépítése?

Olyan, amelyet a partnerek működtetni tudnak. Az biztos, hogy a partnerségben biztosítani kell a partnerek számára, hogy a demokratikus normákat betartva vehessenek részt a döntési, irányítási és ellenőrzési feladatokban. Komolyabb erőforrásokkal gazdálkodó partnerekkel célszerű egy e funkciókhoz igazodó három szintű szervezeti rendet kialakítani. Gyakran elég lehet a döntési, értékelési feladatok ellátására alkalmas események szervezésével és a napi ügyeket intéző menedzsment kialakításával biztosítani a működést.

Milyen tevékenységből áll egy partnerség működtetése?

Mint egy jól működő civil szervezeté esetében:

1. a partnerség által felvállalt célok megvalósításához tartozó döntési, irányítási, projektmenedzsment és értékelési feladatokból,
2. a működéshez tartozó döntési, irányítási, projektmenedzsment és értékelési feladatokból,
3. a „belső” fejlesztő tevékenységekből (információs ellátottság, képzés, stb.),
4. a belső- és külső kommunikáció biztosításából,
5. és a forrásszervezésből áll.

Van erre elég forrás?

Igen, ha a partnerség, mint egy nagyobb cél elérését szolgáló eszköz működik, s ezt a támogatók számára is világossá tudja tenni!

Partnerségben több pályázati forráshoz lehet jutni?

A hazai ifjúsági és civil források elosztásában nagyon későn, csak az EU integrációs folyamat felgyorsulásakor jelent meg a hosszú távú együttműködések és a partnerségek támogatásának szándéka. A civil és ifjúsági szervezetek számára elérhető pályázatok többsége európai szinten is egyszeri eseményeket, konkrét tevékenységformákat támogat. Több szervezet kétségkívül több forrást tud szervezni pl. több pályázatot képes benyújtani. A partnerség pedig alkalmas arra, hogy tervezett módon vegye igénybe e támogatásokat, s ellensúlyozza a pályázati rendszerek esetlegességeit.

Mi a konzorcium?

Egy hosszabb távra vonatkozó stratégia, program megvalósítására vonatkozó együttműködési forma. Szükséges hozzá a programszervezet, -menedzsment kialakítása.

Mi a szövetség?

Szövetséget jogi személyek hozhatnak létre kapcsolataik koordinálása és az egységes fellépés biztosítása érdekében. A szövetség megalapítására, működésére az egyesületekre vonatkozó szabályok érvényesek.

Mi az ernyőszervezet?

Ez nem egy jogi forma. A politikai, szakmapolitikai szinten alkalmazott kifejezés azokat a szervezeteket jelöli, amelyek a területi, szakmai vagy más közös nevező alapján szerveződve több szervezetet, csoportot fognak össze szövetségi formában.

PÁLYÁZAT

Mi a pályázat?

Ha a pályázatra úgy tekintünk, mint egy dokumentációra, akkor azt az egyszerű földi halandók szemszögéből nézve, mint mi is gondolhatjuk egy alaposan megindokolt kérelemnek. A pályázatot azért nyújtjuk be, hogy lehetőséget, támogatást kapjunk céljaink eléréséhez. A pályázatot szempontról nézve a pályázat dokumentációként viszont nem kérelmet, hanem felhívást jelent. A pályázati felhívás többek között közli milyen okból, kik és milyen feltételek mellett juthatnak lehetőséghez, támogatáshoz.

Az igazsághoz viszont közelebb járunk, ha a pályázatot folyamatként értelmezzük.

A pályázat olyan folyamat:

1. Amely segíti a pályázatot abban, hogy kötelességeinek, feladatainak eleget tegyen (ez minden pályázatotra: államra, az Európai Unióra, alapítványra vagy munkáltatóra, stb. igaz).
2. Amely cserén alapul és a támogató, valamint a pályázó egyaránt számára kedvező eredményt szeretne elérni. Mindkét fél hozzá jut valamihez, amit e nélkül nem, vagy nehezebben tudna elérni.
3. Amelyben a felek negatív következmények nélkül nem léphetnek ki a céljaik (küldetésük), a jogszabályok és a közérkölc által alkotott keretből.

Miért írnak ki pályázatokat?

Alapvetően három okból jelennek meg pályázatok. Egyrészt demokratikus társadalmakban építenek arra, hogy a polgárok, közösségek képesek a felmerült igényeikre, problémáikra megoldásokat találni. A pályázatok kiírásának egyik fő szándéka ennek a készségnek, képességnek erősítése és hasznosítása.

A másik két ok ennél földhözragadtabb. A pályázatok révén az állam ki tudja egészíteni saját erőforrásait. Olyan feladatok ellátását is biztosíthatja, amelyekre saját intézményein és eljárásain keresztül nem lenne képes. Ráadásul a pályázattal költséghatékonyabb, átláthatóbb, és ellenőrizhetőbb módszer, mintha a kezdeményezések, szervezetek esetleg tényleges teljesítmény nélkül alanyi jogon jutnának a forrásokhoz.

Milyen pályázatok léteznek a civil szervezetek számára?

Részletes felsorolást sajnos nem áll módunkban közzé tenni. Egyrészt a civil szervezetek működésének és kezdeményezéseinek támogatására több pályázati forrás áll rendelkezésre, mint amit e helyen fel tudnánk sorolni. Másrészt e források évről-évre változnak, tehát az ilyen információk gyorsan elévülnek. A pályázati források utáni kutatást viszont megkönnyíthetjük, ha kategóriákba soroljuk a pályázatokat. A pályázatok forrása lehet:

- a központi költségvetés
- az EU által társfinanszírozott Új Magyarország Fejlesztési Terv
- az Európai Bizottság
- a települési, megyei önkormányzat
- a kistérségi társulás
- egy cég, vállalkozás
- alapítvány, társadalmi szervezet

Milyen pályázati források szerepelnek a központi költségvetésben?

Az egyik nagy csoportot az elkülönített állami pénzalapok jelentik. Az elkülönített állami pénzalapokat kizárólag törvénnyel lehet létrehozni. Ezek az alapok egyes (állami) feladatok ellátásának támogatására jöttek létre. Jellemzőjük, hogy pl. adományok formájában bevonnak az államháztartáson kívüli forrásokat is. A civilek számára elérhető működő elkülönített állami pénzalapok **Munkaerőpiaci Alap; Kutatási és Technológiai Innovációs Alap; Nemzeti Kulturális Alap; Szülőföld Alap.**

A másik nagy csoport a fejezeti kezelésű előirányzatoké. Ezek azok a források, amelyek fölött költségvetési szervek (Országgyűlés, minisztériumok, stb.) rendelkeznek az adott évben. Bár a nevük megtévesztő lehet, de ilyen forrás a **Nemzeti Civil Alapprogram és a Gyermek és Ifjúsági Alapprogram.**

Hol lehet megtalálni ezeket?

Léteznek olyan honlapok, amelyek összegyűjtik a pályázati felhívásokat, ezeken megjelennek a minisztériumok, az elkülönített állami pénzalapok pályázatai. Ilyen honlap például a www.pafi.hu.

A részletesebb információkat és a pályázati dokumentációkat (felhívásokat, adatlapokat, űrlapokat, útmutatókat stb.) viszont a pályázatokat kiíró (pl. minisztériumok) és/vagy a pályázatokat kezelő szervezetek honlapjain elérhetjük.

Milyen hazai ifjúsági pályázatok léteznek?

A Szociális és Munkaügyi Minisztérium kezeli azokat a forrásokat, amelyeket a magyar költségvetés kifejezetten gyermek és ifjúsági célokra biztosít. Az ifjúsági pályázatok jelentős részét is a Minisztérium hirdeti meg.

A Minisztérium költségvetésében szerepel, de külön törvény biztosítja a Gyermek és Ifjúsági Alapprogram elnevezésű előirányzatot. A Gyermek és Ifjúsági Alapprogram felhasználási szempontból három részre oszlik. A nagyobbik részét (maximum 70 %-át) a Regionális Ifjúsági Tanácsok (RIT) által kiírt pályázatokon keresztül érhetik el a szervezetek (és részben a bejegyzés nélkül tevékenykedő közösségek). A második rész országos szinten kiírt pályázatok fedezetét adja. E rész fölött a Gyermek és Ifjúsági Alapprogram Tanácsa (GYIA Tanács) rendelkezik.

Hol lehet megtalálni az ifjúsági pályázatokat?

A területért felelős minisztérium honlapja: www.szmm.gov.hu

A pályázatok kezelői:

- ESZA Kht (adminisztráció, pénzügyi lebonyolítás). www.esf.hu
- FSZH - Mobilitás Országos Ifjúsági Szolgálat (szakmai felelősség): www.mobilitas.hu

Mi a Nemzeti Civil Alapprogram?

Az Országgyűlés 2003. június 23-án fogadta el a Nemzeti Civil Alapprogramról (NCA) szóló 2003. évi L. törvényt, melynek fő célja a civil szervezetek pályázati támogatások útján történő megerősítése, a civil szektor fejlődésének elősegítése. Az Alapprogram forrásainak legalább 60%-át a szervezetek működésének támogatására kell fordítani. A működési pályázatokat az NCA 7 regionális kollégiuma, valamint az országos szinten tevékenykedő szervezetek számára az „Országos Hatókörű Civil Szervezetek Támogatásának Kollégiuma” írja ki. E pályázatokat kölcsönös és közhasznú szervezetek egyaránt elérhetik. Egy évnél rövidebb ideje működő szervezetek viszont nem pályázhatnak.

Az NCA forrásaiból a közhasznú és kiemelten közhasznú szervezetek kaphatnak támogatást különböző projektjeik megvalósítására. E pályázatokat az NCA három szakmai kollégiuma hirdeti meg:

- NCA Civil Önszerveződés, Szakmai és Területi Együttműködés Kollégiuma
NCA Civil Szolgáltató, Fejlesztő és Információs Kollégiuma
- NCA Nemzetközi Civil Kapcsolatok és Európai Integráció Kollégiuma

Hol lehet megtalálni az NCA pályázatokat?

Nemzeti Civil Alapprogram honlapja: www.nca.hu

A területért felelős minisztérium honlapja: www.szmm.gov.hu

A pályázatok kezelője:

- ESZA Kht (adminisztráció, pénzügyi lebonyolítás). www.esf.hu

A határon túli magyar és a velük együttműködő civil szervezetek is tudnak pályázni hazai forrásokra?

A határon túli szervezetekkel kialakított együttműködésekkel lehet pályázni az NCA Nemzetközi Civil Kapcsolatok és Európai Integráció Kollégiumához. A határon túli szervezetek számára azonban talán fontosabb a Szülőföld Alap.

Mi a Szülőföld Alap?

Ez az elkülönített állami pénzalap szolgálja a magyar szervezetek, közösségek, intézmények és kezdeményezéseik támogatását. A Szülőföld Alap adott évi támogatási szempontjairól a Regionális Egyeztető Fórum, a konkrét felhívásokról, támogatásokról pedig három kollégium dönt:

- Oktatási és Szakképzési Kollégium
- Kulturális és Egyházi Kollégium
- Önkormányzati együttműködési, Informatikai és Média Kollégium

Hol lehet megtalálni a Szülőföld Alap pályázatait?

A Szülőföld Alap honlapja: www.szulofold.hu

Mi az Új Magyarország Fejlesztési Terv?

Az Új Magyarország Fejlesztési Terv az a stratégia, amely alapján Magyarország 2007-2013 között részesedik az EU Strukturális Alapokból és Kohéziós Alapból. Magyarország 2007 és 2013 között az EU kohéziós politikája keretében 2004-es árakon számolva 22,4 milliárd euró fejlesztési forrásra jogosult, amelyet hazai társfinanszírozás és magántőke is kiegészít. Mindezen felül az Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alapból és az Európai Halászati Alapból még mintegy 3,4 milliárd euró fejlesztési forrás áll a rendelkezésre.

Az Új Magyarország Fejlesztési Tervhez kapcsolódnak a konkrét intézkedéseket, tehát az ún. „EU-s pályázatok” célját és tartalmát meghatározó az operatív programok.

Ezek:

- a Gazdaságfejlesztés OP
- a Közlekedés OP
- a Társadalmi megújulás OP
- a Társadalmi infrastruktúra OP
- a Környezet és energia OP
- az Elektronikus közigazgatás OP
- Államreform OP
- és a 7 regionális OP

Ezekből melyik érinti a civil szervezeteket?

Gyakorlatilag mindegyik operatív program keretében jelennek meg olyan pályázatok, amelyekhez hozzáférhetnek civil szervezetek. Partnerként még olyanokhoz is, amelyek eléréséhez önállóan nem lenne elég anyagi és emberi erőforrásuk. A legfontosabb a Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP), amelyik a civil társadalom fejlesztését is megfogalmazza támogatási célként (5. prioritás: Társadalmi befogadás, részvétel erősítése).

Jut valami az ifjúsági szervezeteknek is?

A környezetvédelem kivételével a TÁMOP-on belül jelennek meg azok a területek, ahol a civil szervezetek jelenléte igazán meghatározó (a foglalkoztathatóság fejlesztése, a munkaerőpiacra való belépés ösztönzése, az alkalmazkodóképesség javítása, a köz-és felsőoktatás fejlesztése, a társadalmi befogadás, részvétel erősítése, egészségmegőrzés és egészségügyi humán erőforrás fejlesztés). Így a TÁMOP keretében hirdetnek pályázatokat az ifjúsági szervezetek programjainak támogatására is.

Milyen ifjúsági célokat támogat a TÁMOP?

A közoktatásban résztvevő gyermekek (7-18 évesek), valamint a fiatalok (15-29 évesek) esetében támogatja:

- Az egyéni és társas kompetenciáikat fejlesztő, oktatási rendszeren kívüli tevékenységeket. Az önismereti, Személyiségfejlesztő, felzárkóztató, tehetséggondozó, prevenciós és szabadidős programokat (és ezek szerves részeként az életvitellel kapcsolatos programokat). A nyári szociális táboroztatást. A felelős felnőttkor és a munkavilágának megismerését segítő programokat és azok szakmai háttérének kialakítását. A programok kiemelt célcsoportját a szegénységben élő gyermekek és fiatalok jelentik.
- Ifjúságsegítést, a fiatalok sikeres életkezdését segítő programokat, tanácsadást, szocio- kulturális fejlesztést, támogatást. A devianciák (drog, alkohol) megelőzését, önsegítő csoportok segítségével, tanácsadó, felvilágosító tevékenységgel, a másság elfogadásával, valamint az aktív állampolgárságra neveléssel stb.).
- A fiatalok társadalmi integrációjának segítését, az e célért dolgozó civil kezdeményezéseket.
- A családi konfliktusok, működési zavarok kezelését.

Létezik forrás a határon átnyúló együttműködések támogatására is?

A fentiekben felsorolt operatív programok is támogatnak határon átnyúló és nemzetközi együttműködések. Ezen kívül a Strukturális Alapok önálló három célterülete az Európai Területi Együttműködés. Az Európai Területi Együttműködés keretében az EU belső határai mentén tehát a tagországok között valósulnak meg kétoldalú programok. Magyarországon ezek közül a:

- Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködés Operatív Program 2007-2013,
- Magyarország-Románia Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013,
- Magyarország-Horvátország Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013,
- Magyarország-Szerbia Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013,
- Ausztria-Magyarország Határon Átnyúló Együttműködés Operatív Program 2007-2013,
- Szlovénia-Magyarország Határon Átnyúló Együttműködés Operatív Program 2007-2013, forrásai érhetők el.

Akkor a magyar-ukrán határon átnyúló kapcsolatok nem támogatottak?

De igen! Csak nem a Strukturális Alapok terhére, mert azokat csak az EU határain belül lehet felhasználni. Erre a célra több korábbi program forrásainak „összeolvasztásával” létrehozták az Európai Szomszédsági és Partnerségi Eszközt (ENPI European Neighbourhood and Partnership Instrument). Ez támogatja az EU külső határain átnyúló együttműködéseket.

Nálunk, a Magyarország-Románia-Szlovákia-Ukrajna ENPI Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013 forrásai érhetők el.

Több országra kiterjedő és távolabbi térségekkel kialakított együttműködések építéséhez is létezik támogatás?

A fentiekén kívül Magyarország további az Európai Területi Együttműködés célkitűzés keretében megvalósuló programokban is részt vesz. Így civil szervezetek számára is elérhető:

- a Dél-kelet Európai Transznacionális Együttműködési Program 2007-2013,
- a Közép-európai Transznacionális Együttműködési Program 2007-2013.

Hol lehet megtalálni az ÚMFT és a Területi Együttműködési pályázatokat?

A pályázati felhívások elérhetők a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség honlapján: www.nfu.hu
a regionális operatív programok pályázatai pedig a regionális fejlesztési ügynökségek honlapjain:

- www.norda.hu (Észak-Magyarország);
- www.eszakalfold.hu (Észak-Alföld);
- www.del-alfold.hu (Dél-Alföld);
- www.ddrft.hu (Dél-Dunántúl);
- www.westpa.hu (Nyugat-Dunántúl);
- www.kdrfu.hu (Közép-Dunántúl);
- www.kozpontiregio.hu (Közép-Magyarország)

A területi együttműködési és szomszédsági programok a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség és a VÁTI Kht: www.vati.hu honlapjain.

Léteznek más EU források is?

Szinte valamennyi európai politikához kapcsolódik egy-egy a megvalósítást szolgáló közösségi program. Ezek egyaránt tartalmaznak intézkedési (konkrét cselekvéseket, beavatkozásokat) és támogatási elemeket (pályázati programokat). A közösségi programok finanszírozása az EU általános költségvetéséből történik. A közösségi programokat általában minimum 2-3 tagállamot érintő együttműködések keretében érhetők el. Közösségi Programok 2007-2013 között:

- **Kultúra 2007** (kulturális együttműködések)
- **Európa a Polgárokért** (testvér-települési kapcsolatok, a civilek részvétele, közös európai tudat formálása)
- **Fiscalis 2013** (adózási rendszerek működésének javítása)
- **Alapvető jogok és igazságügy** (erőszak elleni küzdelem; drogmegelőzés és informálás, alapvető jogok védelme és állampolgárság, bűnügyi igazságszolgáltatás, polgárügyi igazságszolgáltatás)
- **Life Long Learning** (közoktatás, felsőoktatás, szakképzés, felnőttképzés)
- **Marco Polo II** (közlekedés, szállítás)
- **PROGRESS** (foglalkoztatáspolitikai, szociális és esélyegyenlőségi célkitűzések)
- **Biztonságosabb Internet Plusz Program** (felhasználói tudatosság erősítése, a jogellenes tartalmak elleni küzdelem, biztonság)
- **Szolidaritás és a Migrációkezelési Keretprogram** (elemei: Európai menekültügyi alap; Külső határok alapja, Harmadik országból származók integrációja, Visszafizetési alap)
- **Versenyképességi és Innovációs Keretprogram** (a vállalkozások versenyképességének javítása. Elemei: Vállalkozási és innovációs program, Információs és Kommunikációs Technológiák támogatásának programja, Intelligens energia Európa” program)
- **Customs 2013** (vámügyi tevékenységek)
- **e-Contentplus Program** (digitális tartalom hozzáférhetőbbé, felhasználhatóbbá és hasznosíthatóbbá tétele)
- **Hetedik Kutatási-, Technológiafejlesztési és Demonstrációs Keretprogram** (kutatás, innováció)
- **eKormányzat** (e-kormányzati szolgáltatások, tematikus hálózatok fejlesztése)
- **LIFE+** (környezetvédelem)
- **MEDIA 2007** (európai audiovizuális kultúra fejlesztése)
- **Közegészségügyi Cselekvési Program** (emberi egészség védelme és a közegészség javítása)
- **Biztonság és a Szabadság Védelme Keretprogram** (hatóságok közötti együttműködés a bűnözés, terrorizmus ellen)
- **Fiatalkorúak Lendületben Program** (ifjúsági munka, ifjúsági kezdeményezések, fiatalok integrációja, részvétele)
- **AGIS** (rendőrségi és igazságügyi együttműködés)
- **Közösségi cselekvési program a fogyasztóvédelem területén 2007-2013**

Hol érhetők el ezek a pályázatok?

A különböző programokig el lehet indulni az EU portálján www.europa.eu keresztül. Egy-egy program elérhető továbbá az adott területért felelős hazai minisztérium honlapján is. A programok hazai kezelését azonban általában közalapítványok vagy minisztériumi háttérintézmények végzik.

Milyen EU Program létezik az ifjúsági kezdeményezések támogatására?

Az európai ifjúságpolitika megvalósítását a Fiatalok Lendületben 2007-2013 Program támogatja.

A Program célkitűzései:

- a fiatalok aktív polgári szerepének előmozdítása,
- a fiatalok szolidaritásának fejlesztése,
- a különböző országokban élő fiatalok közötti kölcsönös megértés és tisztelet elősegítése,
az ifjúsági tevékenységek és az ifjúsági területen tevékenykedő civil szervezetek, támogató rendszerek fejlesztése,
- az ifjúsági területen megvalósuló európai együttműködések támogatása.

Milyen projektekkel lehet pályázni a Fiatalok Lendületben Programra?

A Fiatalok Lendületben Program a fentiekben bemutatott általános célkitűzéseinek elérését az öt alprogramba sorolt intézkedések és pályázatok szolgálják. Az alprogramok területi értelemben a helyitől a globális szintig, míg szakmailag az önkéntes munkától, a fiatalok csoportos kezdeményezéseinek támogatásán át az európai ifjúságpolitika alakításáig jutnak el. Az alprogramokban megjelenő pályázati célok a következők:

1. Alprogram - Fiatalok Európáért

Célja: a fiatalok mobilitásának elősegítése, és a fiatalok aktív társadalmi részvételének fokozása érdekében ifjúsági cserék, ifjúsági kezdeményezések és ifjúsági demokrácia projektek támogatása.

2. Alprogram - Európai Önkéntes Szolgálat (EVS)

Célja: a fiatalok mobilitásának és társadalmi részvételének fejlesztése érdekében az önkéntesség támogatása Európában és azon kívül.

3. Alprogram - Fiatalok a Világban

Célja: a nem EU tagállamokban élő fiatalokkal kialakított közös projektek létrehozásának támogatása, különös tekintettel az EU-val szomszédos országokkal kialakított együttműködésekre.

4. Alprogram Ifjúságsegítők támogatása

Célja: az ifjúsági munka és szakma minőségének, és az azt támogató rendszerek standardjainak fejlesztése, az európai szinten működő ifjúsági és szakmapolitikai együttműködések támogatása.

5. Alprogram Ifjúságpolitikai együttműködések

Célja: az európai ifjúságpolitika megalapozottságának, minőségének társadalmi beágyazottságának javítása. Ezt a tapasztalat-cserék, a fiatalok és az ifjúsági ügyekben érintett különböző döntéshozók közötti párbeszéd, az ifjúsági területen létező, és a fiatalokról szóló tudás összefogásának és terjesztésének, valamint a nemzetközi szervezetekkel megvalósuló együttműködések támogatásával kívánja elérni.

Hol érhetőek el a Fiatalok Lendületben Program pályázatai?

Elvileg ennek a programnak szakmai és információs támogatását szolgálja a www.eurodesk.hu honlap, de a FSZH Mobilitás Országos Ifjúsági Szolgálat honlapja tapasztalataink szerint naprakészebb és informatívabb: www.mobilitas.hu

Tanácsok a pályázatok tartalmi elemeivel kapcsolatosan

- Olvassátok el figyelmesen a pályázati felhívás szövegét! Gondoljátok át, hogy az általatok megvalósítani kívánt ötlet a célokat és a tevékenységeket tekintve illeszkedik-e a pályázat céljához!
- Vizsgáljátok meg, hogy rendelkeztek-e a pályázat benyújtásához szükséges szervezeti háttérrel, anyagi, infrastrukturális, stb. feltételekkel!
- Vizsgáljátok meg, hogy az elbírálás szempontjai között nem szerepel-e olyan, amely eleve kizárja, hogy a projektetek adott pályázaton támogatást nyerjen!
- Olvassátok el figyelmesen a pályázati felhívásban, hogy az elbírálás során milyen kezdeményezések, milyen tartalmak élveznek előnyt! Ha ezek között van olyan, amely a ti projektetekben is megjelenik, azt mindenképp emeljétek ki a pályázatban! De figyeljetek rá, hogy a projekt azon jellemzőin, amelyek miatt kedvezőbb elbírálásban részesült más pályázatoknál, általában még akkor sem változtathatsz, ha a támogatás összege kevesebb, mint amennyit igényeltél!
- A projekteteknek nem csak a pályázati felhívás céljának kell megfelelnie, de saját közösséged helyzetéhez, igényeihez is igazodnia kell!
- A program leírásánál és lebonyolításánál fordítsatok figyelmet az előkészítésre és az értékelésre is!

Tanácsok a pályázatok pénzügyi tervével kapcsolatban

- Ügyeljenek rá, hogy az általatok igényelt támogatási összeg ne legyen se több, se kevesebb, mint amennyit a pályázati felhívás megenged!
- A költségvetés kidolgozásánál figyeljenek rá, hogy a kiadási és a bevételi oldal egyensúlyban legyen! Magyarul a pályázatban a két összegnek egyenlőnek kell lennie, sem hiányt, sem profitot nem termelhetek.
- Vizsgáljátok meg, hogy a felhívás, milyen korlátozásokat tartalmaz a támogatási összeg felhasználására vonatkozóan. Például gyakori, hogy a támogatási összeg csak kis értékű, vagyis a 100.000 Ft-ot meg nem haladó értékű tárgyi eszközök beszerzésére fordítható. Ez a szabály azt

sem engedi meg, hogy a támogatási összeget saját forrásaikkal kiegészítve vásároljatok 100.000 Ft-nál drágább eszközöket.

- A bevételek között jelenítsétek meg minden olyan tételt és forrást, amely a projekt lebonyolításához rendelkezésre áll. Így a résztvevők befizetéséből vagy a szolgáltatások értékesítéséből remélt összegeket is. Amennyiben ilyen jellegű bevételeket nem jelöltök meg, akkor a pályázott projektben szereplő szolgáltatásokért - a támogatás elvesztése nélkül - nem tarthatok rá igényt a megvalósítás során sem!

Tanácsok a pályázat együttműködő partnereivel és ajánlóival kapcsolatban

- Gondoljátok át, kik azok, akik a program megvalósításához szakmai és/vagy pénzügyi, dologi segítséget nyújthatnak, őket próbáljátok meg együttműködőként bevonni a projektbe!
- Ha egy pályázati felhívás szakmai ajánlásokat kér, akkor ajánlónak olyan szakembereket kérjétek fel, akik egyetértenek a projekt célkitűzéseivel, módszereivel, de munkakörük, elfoglaltságaik folytán akadályoztatva vannak abban, hogy aktívan bekapcsolódjanak a lebonyolításba!

Gondoljatok rá, hogy egy a tiétekhez hasonló szervezet képviselője felkészültebb lehet az adott szakterületen, mint egy nem az adott területen tevékenykedő politikus!

HA Mi...

ügyesek voltunk, eljutottál addig, hogy

HA TE ...

lépni akarsz, csak

RAJTAD MÚLIK!

A Deákter Észak-Magyarország Ifjúságáért és Közösségeiért Közhasznú Egyesület

2000-ben alakult elsősorban tenni vágyó fiatalok és fiatalokat segítő szakemberek részvételével.

A szervezet céljai, tevékenységei, feladatai:

1. Az észak-magyarországi régióban működő civil szervezetek működésének és kezdeményezéseinek támogatása információs, képzési, kulturális, tudományos és kutatási tevékenységeken keresztül.
2. A fiatalok és a hátrányt szenvedők integrációjának előmozdítása, valamint a nemek közötti egyenlőség előmozdítása képzési, szociális, kulturális, tudományos és kutatási, foglalkoztatási, egészségmegőrző-prevenációs, tevékenységeken keresztül.
3. Az észak-magyarországi régió természeti, szellemi és kulturális örökségének védelme. A kulturális, környezeti, társadalmi adottságok hatékonyabb hasznosítása, a fenntartható fejlődés előmozdítása.
4. Az észak-magyarországi régió települési és térségi közösségeinek támogatása információs, képzési, kulturális, szociális, egészségmegőrző-prevenációs, tudományos és kutatási tevékenységeken keresztül.
5. Az észak-magyarországi régió belső kohéziójának erősítése, a megyék közötti kapcsolatok mélyítése, a regionalitás előmozdítása.
6. Az észak magyarországi régió európai kapcsolatainak fejlesztése. Az európai értékek közvetítése, valamint részvétel az európai kezdeményezések alakításában és hozzáférhetőségük javításában, valamint csereprogramok szervezése és lebonyolítása.
7. A határon túli magyar közösségek és szervezetek támogatása információs, képzési, kulturális, tudományos és kutatási tevékenységeken keresztül.
8. Környezetvédelmi programok szervezése, a környezettudatosság erősítése.

A szervezet küldetése:

A Deákter Egyesület küldetésének érzi, az Észak-magyarországi régió (Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves, és Nógrád megye) ifjúsági életének kibontakoztatását, a közösségek megerősítését. A régió ifjúsági életének fejlesztése kapcsán az itt élő gyerekek és fiatalok életlehetőségeinek javítására, az elvándorlás megállítására, az esélyegyenlőség növelésére törekszünk. E problémák kezelése megítélésünk szerint elképzelhetetlen megfelelő ifjúsági szolgáltatások és felkészült ifjúsági szakemberek, érdekelt és felelős partnerek, s főleg tenni akaró fiatalok nélkül. Egyesületünk ennek megfelelően úgy alakítja projektjeit, hogy azokban egyszerre érvényesüljön a fiatalok aktív részvétele, a fejlesztés szándéka és a partnerség elve.

A kiadványt támogatta:

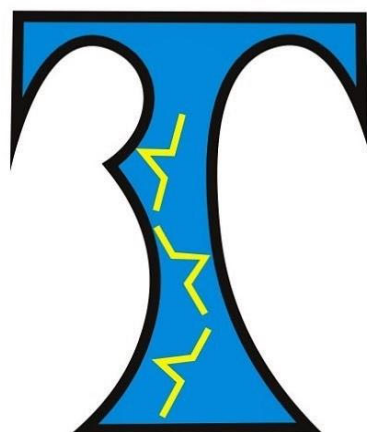
*Kiadó: Deáktér Egyesület
3534 Miskolc Kiss tábarnok 18.
Herold@chello.hu*

Szerzők és szerkesztők: Palik Zoltán, Kovács Zsolt

Korrektúra és lektorálás: Kakszi Dóra

Fotók: Kovács Zsolt és Mankovits Tamás

Design és nyomdai munka: Psycho - Média - Art Bt., Tokaj

TRIVIUM

